

Valvontaosasto
Raja- ja luomuvalvontayksikkö/Luomujaosto

Päiväys
12.4.2016

Dnro
2556/0405/2016

LUONNONMUKAISEN MAATALOUSTUOTANNON VALVONTA 2016

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2016

1. Valmistautuminen luomutarkastukseen
2. Luomutuotantoehdot internetissä
3. Tarkastuksen tulos ilmoituksella - erillinen päätös markkinointikielloista
4. Oman tai tavaratoimittajan luomutodistuksen saa myös internetistä
5. ELY-keskusten ja Eviran luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINILJELYTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomulisäysaineistorekisteri ja luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön
  - Luomulisäysaineistorekisteri
  - Eviran päätös luvasta käyttää tavanomaista siementä tai kasvullista lisäysaineistoa
  - Toimijakohtainen lupa tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön
  - Poikkeusluvat tavanomaisille taimille ja kasvulliselle lisäysaineistolle
2. Varastokirjanpidon tiedot on osoitettava oikeiksi tositteilla
3. Varmista, että peruslohkoon lisätty ala täyttää luomuvaatimukset
4. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomutuotannossa sarvien poistaminen ja nupoutus tulivat luvanvaraisiksi
2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu
3. Eläinten myynti ja osto
4. Varmista rehun soveltuvuus luomutuotantoon
5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten
6. Lääkekirjanpito
7. Eläinvalvonnan painopiste 2016 on ostettujen/myytyjen rehujen jäljitettävyys
8. Luomueläimet voivat hyödyntää ainoastaan luomuvalvontaan kuuluvia alueita

Viljelijäkirjeen pdf-versiossa voit avata tekstissä mainittuja internet-linkkejä:
<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/asiakokonaisuudet/luomu/ajankohtaista>

Valvontaosasto
Raja- ja luomuvalvontayksikkö/LuomujaostoPäiväys
12.4.2016Dnro
2556/0405/2016

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2016

1. Valmistautuminen luomutarkastukseen

Luomutarkastuksia maataloilla tehdään koko kalenterivuoden ajan ja osa tarkastuksista tehdään kasvukauden ulkopuolella.

Ennen tarkastusta tulee varmistaa, että tarvittavat asiakirjat on päivitetty ja saatavilla:

- Luomusuunnitelmat (kasvintuotanto ja eläintuotanto): Kasvintuotannon luomusuunnitelman tulee sisältää mm. ajantasainen viljelykierto-, lannoitus- ja kasvinsuojelusuunnitelma sekä lohkokartta. Eläintuotannon osalta tulee varmistaa, että suunnitelma on riittävän yksityiskohtainen ja sisältää mm. mahdolliset poikkeusjärjestelyt.
- Kopio tukihakemuksen kasvulohkolomakkeesta 102B tai tallennusilmoitus
  - Merkitse luomutuotannon vaihe kaikille tukihakemuksissa oleville lohkoille, myös esim. luonnon- ja metsälaitumille
  - Käytä koodia 5 (Viljelysuunnitelman mukaan luonnonmukaiseen viljelyyn siirrettävä, mutta toistaiseksi tavanomaisesti viljelty kasvulohko) vain peltolohkoille, jotka viljelysuunnitelman mukaan siirretään luonnonmukaiseen viljelyyn vuonna 2017, tai myöhemmin, mutta jotka ovat tukivuonna 2016 tavanomaisesti viljeltyjä.
  - Käytä koodia 9 (pysyvästi tavanomaisessa viljelyssä) vain sellaisilla peltolohkoilla, joiden osalta et ole suunnitellut luomuun siirtymistä.
- Varastokirjanpito taseineen ja kasvulohkokohtaiset muistiinpanot
- Ajantasaiset eläinluettelot
- Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista, erityisesti:
  - lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset
  - tavarantoimittajien asiakirjaselvitykset eli luomutodistukset
  - vastaanotettujen tuotteiden saateasiakirjat ja vaatimuksenmukaisuusvakuutukset tai viljapassit
  - ostettujen/myytyjen eläinten osalta luomutodistukset ja vaatimuksenmukaisuusvakuutukset
- Varmista erityisesti, että ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä.
- Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat kuten:
  - selvitys hankitun lannan laajaperäisyydestä (ei saa olla viittä vuotta vanhempi)
  - vuokra- ja alihankintasopimukset
  - luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön ja muut toimijakohtaiset luvat
  - eläintuotannon luvat

Eviran valtuuttamat tarkastajat ja ELY-keskusten henkilökunta ottavat tuotenäytteitä mahdollisesti luomussa kiellettyjen aineiden ja menetelmien analysointia varten. Näytteenottoa varten Evira on laatinut valtakunnallisen suunnitelmaan. Suunnitelmaan perustuvia näytteitä ei normaalisti oteta luomutarkastuksen yhteydessä, vaan erillisellä käynnillä ja erikoisvälinein. Näytteitä otetaan myös luomuviljan vastaanottopisteissä, joissa on automaattisia näytteenottolaitteistoja. Näytteiden analysoinnista ei laskuteta viljelijää erikseen ja luomuviljelijä saa tiedon näytteen tuloksesta maksutta.

Toimija ei voi kieltäytyä tarkastuksesta eikä valita tarkastajaa. Tarkastusajankohta voidaan siirtää esim. sairaustapauksen johdosta, mutta toisella paikkakunnalla töissä käynti ei ole peruste tarkastusajankohdan muuttamiselle. Tarkastuksesta, jota ei ole voitu suorittaa toi-

Valvontaosasto
Raja- ja luomuvalvontayksikkö/Luomujaosto

Päiväys
12.4.2016

Dnro
2556/0405/2016

---

mijasta johtuvasta syystä tai jonka toimija peruuttaa vähemmän kuin 48 h ennen sovittua tarkastusta, peritään 113,50 euroa.

2. Luomutuotantoehdot internetissä

Maataloustuotannon kannalta keskeiset luomutuotannon vähimmäisvaatimukset, soveltamisohjeet ja Eviran tulkinat löytyvät Eviran oppaista:

- Luomutuotanto 1 – Yleiset ja kasvintuotannon ehdot
- Luomutuotanto 2 – Eläintuotannon ehdot
- Luomutuotanto 3 – Elintarviketuotannon ehdot
- Luomutuotanto 4 – Mehiläishoidon ehdot

Oppaat on ladattavissa internetissä osoitteesta: Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#).

3. Tarkastuksen tulos ilmoituksella - erillinen päätös markkinointikielloista

Kuten tähänkin asti, antaa ELY-keskus antaa luomutarkastuksen jälkeen luomuviljelijälle asiakirjaselvityksen eli **luomutodistuksen**, jolla luomuviljelijä voi osoittaa kuuluvansa luomuvalvontaan ja täyttävänsä luomutuotannon vaatimukset. ELY-keskuksen edellisenä vuonna antama luomutodistus on normaalisti voimassa seuraavan kalenterivuoden loppuun. Voit käyttää sitä, mikäli et ole vielä saanut kuluvan vuoden tarkastuksiin perustuvaa luomutodistusta.

ELY-keskus antaa luomutodistuksen ilmoituksella, ei erillisellä päätöksellä. Huomioi kuitenkin, että myös ilmoitus voi sisältää kirjallisia huomautuksia ja korjaavia toimenpiteitä ja niihin liittyviä määräaikoja.

Erillisen päätöksen tuotantotarkastuksesta ELY-keskus antaa vain siinä tapauksessa, että tarkastuksella havaitut poikkeamat ovat niin vakavia, että ne rajoittavat tuotteiden markkinointia luomutuotteina (markkinointikielto koskien tuote-erää tai tuotantoa laajemmin). Markkinointikieltopäätöstä edeltää aina toimijan kirjallinen kuuleminen.

4. Oman tai tavaratoimittajan asiakirjaselvityksen eli luomutodistuksen saa internetistä

Tiedot voimassaolevista asiakirjaselvityksistä eli luomutodistuksista ovat kaikkien saatavilla Eviran luomuhakupalvelusta: Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > [Luomuhakupalvelu](#). Palvelun tietoja voi myös käyttää apuna tavarantoimittajan luomutodistuksen tarkastamisessa. Hakupalvelun luomutodistus on tietosisällöltään sama kuin ELY-keskuksen viljelijälle lähettämä; vain valvontaviranomaisen allekirjoitus ja leima puuttuvat.

5. ELY-keskusten ja Eviran luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

Lisätietoja ja mallilomakkeita antavat luomuvalvonta-asiantuntijat ELY-keskuksissa ja Eviralla.

Asiakirjoja voi toimittaa myös sähköpostilla

Asiakirjoja ja lupahakemuksia voi ELY-keskuksiin ja Eviralle toimittaa myös sähköisesti. Kaikkien ELY-keskusten kirjaamon osoite on samaa muotoa eli esimerkiksi:

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi. Eviran kirjaamon osoite on kirjaamo@evira.fi

Valvontaosasto
Raja- ja luomuvalvontayksikkö/LuomujaostoPäiväys
12.4.2016Dnro
2556/0405/2016

ELY-keskusten sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi ja Eviran etunimi.sukunimi@evira.fi.

ELY-keskus	Osoite	Yhteyshenkilö	Puhelin
Uusimaa	PL 36, 00521 Helsinki	Virpi Aspelin-Nieminen	029 502 1039
Varsinais-Suomi	PL 236, 20101 Turku	Erkki Aro	029 502 2547
		Eila Strang	029 502 2667
Satakunta	PL 266, 28101 Pori	Mirella Levomäki	029 502 2063
Häme	PL 29, 15141 Lahti	Merja Kohvakka	029 502 5061
Pirkanmaa	PL 297, 33101 Tampere	Marika Arrajoki-Alanen	029 503 6040
Kaakkois-Suomi	PL 1041, 45101 Kouvola	Kristiina Seppälä	029 502 9086
Etelä-Savo	PL 164, 50101 Mikkeli	Marja Pulkkinen	029 502 4073
Pohjois-Savo	PL 2000, 70101 Kuopio	Minna Mustonen	029 502 6602
Pohjois-Karjala	PL 69, 80101 Joensuu	Merja Ignatius	029 502 6054
Keski-Suomi	PL 250, 40101 Jyväskylä	Riitta Laitinen	029 502 4569
Etelä-Pohjanmaa	PL 156, 60101 Seinäjoki	Harri Väisänen	029 502 7639
Pohjanmaa	PL 131, 65101 Vaasa	Frank Norrén	029 502 8601
Pohjanmaa, Kokkolan palvelupiste	PL 240, 67101 Kokkola	Lars Björkgård	029 502 8540
Pohjois-Pohjanmaa	PL 86, 90101 Oulu	Johanna Honkanen	029 503 8058
Kainuu	PL 115, 87101 Kajaani	Jukka Kivioja	029 502 3553
Lappi	PL 8060, 96201 Rovaniemi	Arja Moilanen	029 503 7091

Eviran luomuasiantuntijoiden yhteystietoja:

ylitarkastaja, jaostopäällikkö Beata Meinander
ylitarkastaja Merja Manninen, eläintuotanto
ylitarkastaja Sampsa Heinonen, kasvintuotanto
ylitarkastaja Tiina O'Toole, rehut
tarkastaja Leena Kankaanpää, lisäysaineisto
ylitarkastaja Teija Linden, elintarvikkeet
tarkastaja Marika Määttä elintarvikkeet
tarkastaja Saila Rake, julkaisut, Luomuaurinko –merkki
tarkastaja Anne Relander elintarvikkeet
tarkastaja Tarja Vanninen elintarvikkeet

Eviran luomuvalvonnan sähköpostilaatikat:

luomulisaysaineisto@evira.fi
luomuelintarvike@evira.fi

Valvontaosasto
Raja- ja luomuvalvontayksikkö/LuomujaostoPäiväys
12.4.2016Dnro
2556/0405/2016

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINVILJELYTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomulisäysaineistorekisteri ja luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön

Jos luomusiementä tai muuta luomulisäysaineistoa ei ole saatavissa, tarvitet voimassa olevan luvan tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön. Se voi olla yleinen (Eviran lupa) tai toimijakohtainen (ELY-keskuksen lupa).

Luomulisäysaineistorekisteri

Luomulisäysaineistorekisteriin on koottu markkinoilla olevat luomusiemen- ja luomutaimierät. Rekisterin tiedot perustuvat pakkaamoiden ja kauppiaiden omiin ilmoituksiin ja se on saatavissa internet-osoitteesta: Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Kasvit > [Siemenet ja taimet](#).

Eviran päätös luvasta käyttää tavanomaista siementä tai kasvullista lisäysaineistoa

Lajit, joista luomulisäysaineistoa ei ole saatavilla, on merkitty Eviran yleiseen lupaan käyttää tavanomaisesti tuotettua lisäysaineistoa. Hankkiessasi tavanomaista lisäysaineistoa Eviran yleiseen lupaan perustuen, varmenna hankinta-ajankohta esimerkiksi tilausvahvistuksella, kuormakirjalla tai laskulla. Lohkomuistiinpanoja ja varastokirjanpitoa voi käyttää tositteina itse tuotetun lisäysaineiston osalta.

Eviran yleisen luvan piirissä 31.3.2016 olevia lajeja ei poisteta 1.4. -15.6.2016 aikana, vaikka markkinoille kyseisenä aikana tulleita eriä merkittäisiin luomulisäysaineistorekisteriin. Tästä syystä samoja lajeja voi tänä aikana olla sekä luomulisäysaineistorekisterissä että yleisen luvan piirissä.

Oliko varastossasi tavanomaista siementä 1.10.2015? Voit kasvukaudella 2016 käyttää tavanomaista siementä (itse viljeltyä tai ostettua) lajista, jota sinulla oli varastossa 1.10.2015, ja joka oli vähintään kerran Eviran yleisen luvan piirissä ajalla 1.10.2015 - 31.3.2016. Luettelo lajeista, joita tämä mahdollisuus koskee, on saatavilla internet-osoitteesta Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Kasvit > [Siemenet ja taimet](#) > Kooste Eviran yleisten lupien voimassaoloajoista..

Huomioi, että **Eviran yleinen lupa ei koske tavanomaisesti tuotettuja sato-/viljelytaimia tai emotaimia**, vaan ainoastaan siemeniä ja kasvullista lisäysaineistoa. Tavanomaisille sato-/viljelytaimille et voi saada lupaa lainkaan. Tavanomaisille emokasveille tarvitet aina ELY-keskuksen luvan. Katso tarkemmin kohta ”Poikkeusluvut tavanomaisille taimille ja kasvulliselle lisäysaineistolle”.

Toimijakohtainen lupa tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön

ELY-keskus voi myöntää viljelijäkohtaisen luvan yhdeksi kasvukaudeksi edellyttäen vaihtoehtoisesti, että:

1. Lajista, jota halutaan käyttää, ei ole rekisteröity yhtään lajiketta luomulisäysaineistorekisteriin.
2. Yksikään markkinoija ei pysty toimittamaan lisäysaineistoa ennen kylvämistä tai istuttamista, vaikka viljelijä on tehnyt tilauksen hyvissä ajoin.
  - Evira katsoo, että kevätkylvöisten peltokasvien osalta kohtuullinen takaraja lisäysaineiston toimitukselle on 15. huhtikuuta, minkä jälkeen mahdollista poikkeuslupahakemuksen lähettämistä ELY-keskukseen ei siis enää ole syytä viivyttää.

Valvontaosasto

Päiväys

Dnro

Raja- ja luomuvalvontayksikkö/Luomujaosto

12.4.2016

2556/0405/2016

- Sen osoittamiseksi, ettei yksikään markkinoija pysty luomulisäysaineistoa toimitamaan, on hakemuksessa kerrottava, milloin tilaus on tehty ja miltä toimittajilta lajiketta on kysytty.
- Esimerkki: *Olet tilannut luomusiementä, ja sinulla on asiasta tilausvahvistus. Jos et saa tilaamaasi luomusiementä 15.4.2016 mennessä, voi ELY-keskus myöntää sinulle luvan tavanomaisen siemenen käyttöön. Liitä hakemukseen kopio saamatta jääneen luomussiemenen tilausvahvistuksesta.*

3. Luomulisäysaineistorekisterissä olevat lajikkeet eivät perustellusti (mm. viljelytekniiset tai taloudelliset syyt, sopimusviljely, kasvitauti- tai tuholaisriski) sovellu luomutuotantoon.
4. Tavanomaisesti tuotettua lisäysaineistoa käytetään koetoimintaa tai lajikkeiden suo-
jelua varten.

Poikkeuslupaa on normaalisti haettava 1. toukokuuta mennessä, mutta kylvö on sallittu vasta kun lupa on myönnetty. Myönnetty lupa on voimassa siitä päivästä alkaen, kun hakemus on saapunut ELY-keskukseen. Lupa on kuitenkin voimassa jo hankinta-ajankohdasta alkaen, mikäli ajankohta voidaan todistaa hakemusta seuraavalla asiakirjalla, esimerkiksi kopiolla tilausvahvistuksesta tai laskusta, joka on päivätty viimeistään kaksi viikkoa ennen hakemuksen saapumista ELY-keskukseen.

ELY-keskus pyrkii tekemään päätöksen hakemuksesta kahden viikon kuluessa. Varmista, että hakemuksessa on riittävät perustelut, miksi muut rekisterissä olevat lajikkeet eivät käyttöön sovellu.

Tarkemmin luvan myöntämisen edellytyksistä, hakuohjeista ja -lomakkeista on kerrottu Luonnonmukainen tuotanto 1 – Yleiset ja kasvintuotannon ehdot -oppaassa sekä Eviran internet -sivulla: Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > [Lupa-hakemukset](#). Myös usein kysyttyä -palsta vastaa tavallisimpiin luomulisäysaineistoihin liittyviin kysymyksiin: Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Usein kysyttyä > [Kasvit](#).

Poikkeuslupamahdollisuudet tavanomaisille taimille ja kasvulliselle lisäysaineistolle

Tiivistetty ohjeistus, mitä tavanomaisia taimia ja kasvullista lisäysaineistoa poikkeusluvut voivat koskea:

- tavanomaisia pistokkaita ja muuta kasvullista lisäysaineistoa, mutta ei tavanomaisia satotaimia,
- tavanomaisia emotaimia, mutta ei tavanomaisia satotaimia,
- ”teinitaimia” eli tavanomaista kasvullista lisäysaineistoa, joita emokasvista irrottamisen jälkeen on hoidettu luomumenetelmin.

Kasvullinen lisäysaineisto

ELY-keskuksen mahdollisuus myöntää toimijakohtainen lupa tai Eviran mahdollisuus päättää yleisestä luvasta käyttää tavanomaista lisäysaineistoa rajoittuu kasvulliseen lisäysaineistoon (esim. mansikan rönnyt, omenan pistokkaat, vadelman juurakkopistokkaat ja herukkapersaiden taivukkaat), ei kokonaisuin, tavanomaisesti kasvatettuihin satotaimiin.

Emotaimet

Mahdollisuus saada poikkeuslupia tavanomaisesti tuotettujen taimien käyttöön rajoittuu emokasveihin. Luvan myöntää ELY-keskus. Esimerkiksi mansikan emotaimille luvan voi saada rönnyjen tuottamista varten. Tavanomaisesti kasvatetuille viljelytaimelle (esim. mansikan satotaimille) ei voi lupaa saada.

Valvontaosasto
Raja- ja luomuvalvontayksikkö/LuomujaostoPäiväys
12.4.2016Dnro
2556/0405/2016**”Teinitaimet”**

Uutena ohjeistuksena Evira toteaa, että **lupa voi koskea myös sellaista tavanomaista kasvullista lisäysaineistoa, jota ei ole emokasvista irrottamisen jälkeen käsitelty tuotteilla, joita ei sallita luomutuotannossa.** Lupa voi olla ELY-keskuksen toimijakohtainen lupa tai Eviran yleinen lupa. Kasvatustavan osoittamiseksi luomuviljelijä tarvitsee kirjallisen vakuutuksen taimien tuottajalta. Vakuutuksen malli ja tarkemmat ohjeet on saatavissa internet-osoitteesta Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > [Mallipohjat luomutoimijoille](#) > Taimituottajan vakuutus.

Esimerkki: *Lupa voi koskea tavanomaisista emotaimista kerättyjä rönspistokkaita, jotka on juurrutettu luomutuotannossa sallituilla lannoitteilla lannoitettuun turvealustaan. Kemiallista kasvinsuojelua ei ole käytetty rönsyjen irtileikkaamisen jälkeen.*

2. Varastokirjanpidon tiedot on osoitettava oikeiksi tositteilla

Tuotteiden jäljitettävyyden takia luomutuotantoehdot edellyttävät normaalin liikekirjanpidon (verokirjanpito) lisäksi varastokirjanpitoa, josta selviää hankittujen ja luovutettujen tuotteiden tase. Samaan tapaan kuin liikekirjanpito perustuu tositteisiin, kuten laskuihin ja kuitteihin, on myös varastokirjanpidon tapahtumien perustuttava dokumentoituun näyttöön, joka voi olla myös viljelymuistiinpanoja, saateasiakirjoja, kuivurikirjanpitoa, valokuvia jne.

Evira on päivittänyt varastokirjanpidon mallipohjat sellaisiksi, että niissä on omat sarakkeet tositetietoa varten. Päivitettyjen mallien käyttö ei ole uusi vähimmäisvaatimus, vaan uusilla malleilla Evira haluaa korostaa luomutuotantoa koskevan lainsäädännön vaatimusta, jonka mukaan myös varastokirjanpidon tiedot on osoitettava oikeiksi asianmukaisilla tositteilla.

Uusi malli ja tarkemmat ohjeet on saatavissa internet-osoitteesta Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > [Mallipohjat luomutoimijoille](#)

3. Varmista, että peruslohkoon lisätty ala täyttää luomuvaatimukset

Viljelijä voi lisätä korvauskelpoiseen peruslohkoon vuosittain enintään 0,1 hehtaaria aikaisemmin korvauskelvotonta peltoalaa (lisäala). Jotta lisäala voisi seurata luomuviljelyssä olevan peruslohkon vaihetta (luomu tai siirtymävaihe), tulee lisäalan olla sellaista, että sen voidaan takautuvasti katsoa täyttävän luomutuotannon vaatimukset.

Vaatimukset on kuvattu Luonnonmukainen tuotanto 1 – Yleiset ja kasvintuotannon ehdot - oppaassa, kappale 14.2. Oheistuksen mukaista hakemusmenettelyä ja siihen liittyviä lausuntoja ei kuitenkaan tarvita, vaan viljelijä voi normaalin tuotantotarkastuksen yhteydessä osoittaa luomutarkastajalle tarvittavan näytön paikan päällä sekä tarpeen mukaan esittää muuta tietoa (esimerkiksi kuvia, muistiinpanoja, metsäsuunnitelmia, jne.). Mikäli ELY-keskus toteaa näytön puutteelliseksi, on lisäalalla noudatettava normaaleja siirtymäaikoja.

4. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

Luomulisäysaineistorekisterin lisäksi Eviran internet-sivuilla pidetään yllä luetteloa luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista:

- Lannoitevalmisteista: Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Kasvit > [Lannoitus](#)
- Kasvinsuojeluaaineista: Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Kasvit > [Kasvinsuojelu](#)

Luettelot eivät ole välttämättä kattavia, vaan muitakin ehdot täyttäviä tuotteita voi käyttää.

Valvontaosasto
Raja- ja luomuvalvontayksikkö/LuomujaostoPäiväys
12.4.2016Dnro
2556/0405/2016

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomutuotannossa sarvien poistaminen ja nupoutus tulivat luvanvaraisiksi

Luomutuotannossa sarvien ja sarvenaiheiden poistaminen muuttui luvanvaraiseksi 1.2.2016 lähtien. Luonnonmukaisessa maataloudessa ei saa toteuttaa rutiinitoimenpiteenä sarvien poistamista eikä nupoutusta. Sarvien tai sarvenaiheiden poistamiseen tarvittava lupa haetaan paikallisesta ELY-keskuksesta lomakkeella **9b**, joka on saatavissa <http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/lomakkeet+ja+ohjeet/luomu/lupahakemukset/>. Hakemuksessa toimija ilmoittaa perustelut, miksi sarvien tai sarvenaiheiden poisto on tarpeellista. Myönteinen lupa on tilakohtainen ja voimassa toistaiseksi. ELY-keskus voi sallia sarvien poiston ja nupoutuksen turvallisuussyistä tai tapauskohtaisesti, jos toimenpiteen tavoitteena on parantaa eläinten terveyttä, hyvinvointia tai hygieniaa. Luvanvaraisuuteen päädyttiin sen jälkeen, kun Euroopan komissio teki syksyllä 2014 Suomessa luonnonmukaisen valvonnan tarkastuksen.

2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu

Lintuinfluenssavaaran johdosta siipikarja tulee pitää joko sisätiloissa tai suojata niiden ulkoilualue kauttaaltaan esimerkiksi riittävän tiheällä verkolla 1.3.-31.5. välisenä aikana. Tämän johdosta luomutilojen siipikarjan ulkoiluvaatimusta aletaan soveltaa vasta 1.6.2016. Mikäli toimija haluaa aloittaa siipikarjan ulkoilun ennen kesäkuun alkua, on hänen tehtävä ulkona pidosta ilmoitus paikalliselle kunnaneläinlääkärille.

3. Eläinten myynti ja osto

Luomueläimiä myytäessä tai ostettaessa tulee varmistua, että eläintä seuraa aina voimassa oleva luomutodistus ja vaatimuksenmukaisuusvakuutus. Luomutodistus kertoo toimijan kuulumisesta luomuvalvontaan ja vaatimuksenmukaisuusvakuutuksella toimija todistaa eläimen luomukelpoisuuden. Myytäessä eläin voi olla joko luomu tai tavanomainen, ei koskaan siirtymävaiheessa toisin kuin kasvituoannon tuotteet. Erityisesti nautoja luomutilalle ostettaessa tulee varmistaa, että eläin täyttää luomutuotannon tuotantoehdot.

4. Varmista rehun soveltuvuus luomutuotantoon

Rehujen pakkausmerkinnät kertovat rehun sopivuudesta luomutuotantoon. Luomutuotantoon soveltuvissa rehuissa voidaan käyttää seuraavia merkintöjä: "Voidaan käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa asetuksen (EY) N:o 834/2007 ja (EY) N:o 889/2008 mukaisesti". Tuotantoeläimille tarkoitetun luomurehun nimessä voidaan käyttää sanaa "luomu" ja etiketissä toimijan niin halutessaan EU:n luomutunnusta, eurolehteä. Lisätietoja: Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > Luomutuotannon ohjeet 7. Rehut

Lisäaineen, esim. säilörehun säilöntään käytettävän tuotteen soveltuminen luomutuotantoon voidaan ilmaista merkinnällä; "Voidaan käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa asetuksen (EY) N:o 834/2007 ja (EY) N:o 889/2008 mukaisesti".

Luonnonmukaisessa tuotannossa on sallittua käyttää vain Komission asetuksen (EY) N:o 889/2008 liitteessä VI mainittuja rehun lisäaineita. Mikäli rehun etiketin perusteella ei voida varmistua rehun soveltuvuudesta luomutuotantoon, asiaa tulee tiedustella suoraan sen valmistajalta tai markkinoijalta.

Valvontaosasto
Raja- ja luomuvalvontayksikkö/Luomujaosto

Päiväys
12.4.2016

Dnro
2556/0405/2016

---

5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten

Kaikkien ostorehujen (esim. kivennäiset, vitamiinit, täydennysrehut, itsehoitovalmisteet), säilöntäaineiden ja tuotantotilojen puhdistus- ja desinfiointiaineiden tuoteselosteet tulee ottaa talteen tarkastusta varten. Kun tuoteselosteet ovat tarkastajan helposti nähtävissä, nopeutuu tarkastus. Mikäli tuoteselostetta ei voi irrottaa pakkauksesta, voi vastaavan tuoteselosteen useasti tulostaa netistä tai ottaa tuoteselosteesta kuvan.

Luomusuunnitelma (eläinten hoitosuunnitelma) kannattaa lukea huolellisesti ennen tarkastusta ja tehdä tarvittavat päivitykset.

6. Lääkekirjanpito

Eläinten lääkitsemisestä on pidettävä kirjaa. Kirjanpidosta on selvittävä lääkkeiden säilytyspaikka, tilalle ostetut lääkkeet ja eläimille käytetyt lääkkeet: eläin/eläinryhmä, sairaus, hoitopäivä, hoitoaika, hoitokerta, lääkevalmiste tai -aine, luonnonmukaisen tuotannon varo aika ja lääkkeen myyjä. Lääkekirjanpidon tulee olla tilalla tarkastushetkellä todettavissa. Hoidetut eläimet tai eläinryhmät on oltava selkeästi tunnistettavissa varoajan aikana. Mikäli eläimiä ei ole lääkitty, tulee lääkekirjanpitoon tehdä tästäkin merkintä.

7. Eläinvalvonnan painopiste 2016 on ostettujen/myytyjen rehujen jäljitettävyys

Eläintuotannon valvonnan painopiste on vuoden 2016 tarkastuksilla ostettujen rehujen jäljitettävyys. Mikäli luomurehuja on ostettu, kysytään:

- Onko toimija tarkastanut myyjän luomutodistuksen voimassaolon?
- Onko saateasiakirjassa/ostolaskussa luomuviittaus (esim. viljapassi, vaatimuksenmukaisuusvakuus)?

Jos luomurehuja on myyty, kysytään:

- Onko myydyistä luomurehuista saateasiakirjassa/myyntilaskussa luomuviittaus (esim. viljapassi, vaatimuksenmukaisuusvakuus)?
- Voiko myydyin erän jäljittää sisäisesti viljelylohkolle ja –vuodelle?
- Onko kyseisen lohkon tapahtumista pidetty lohkokirjanpitoa?

Luomumehiläishoidon valvonnan painopiste on tavanomaisen hunajan tuotanto (=pölytyspesät).

8. Luomueläimet voivat hyödyntää ainoastaan luomuvalvontaan kuuluvia alueita

Luomueläinten käytössä olevien alueiden (esim. pellot, metsä- ja luonnonlaitumet ja muut eläinten käytössä olevat alueet) tulee kuulua luomuvalvontaan. Alueen tulee olla luomuviljelijän hallinnassa eli omaa tai vuokrattua tai toisen luomuvalvontaan kuuluvan toimijan hallinnassa.

Jotta suojavyöhykkeiden satoa voidaan käyttää luomueläinten rehuna tai laitumina, pitää suojavyöhykkeen olla luomuvalvonnassa. Suojavyöhykkeen tulee olla luomuviljelijän hallinnassa eli sen pitää olla omaa tai vuokrattua. Maatila voi liittyä luomuvalvontaan, vaikka sillä ei ole luomusitoumusta. Tällöin tila hoitaa suojavyöhykkeitä luomuehtojen mukaisesti ja tilan muita peltoja voidaan edelleen viljellä tavanomaisesti.

Suojavyöhykkeen on kuuluttava luomuvalvontaan, jos siltä korjattua heinää käytetään luomueläinten kuivitukseen. Tavanomainen, esimerkiksi suojavyöhykkeeltä korjattu heinä ei sovellu luomueläinten kuivitukseen, koska eläimet käyttävät sitä rehuna.